

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamais lasītāj!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsdiā, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Šiem un citiem mūsu biroja jaunumiem ātrāk un ērtāk ir iespējams sekot arī Raidla Lejiņš & Norcouus Latvijas biroja Twitter kontā [@RLN_Latvia](#).

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
Zvērināta advokāte,
ES un konkurences tiesību
prakses grupas vadītāja

Uģis Zeltiņš
Zvērināts advokāts

TIESU PRAKSE

ES tiesa nosaka robežas naudas sodiem, kas saistīti ar iegādātu uzņēmumu pārkāpumiem

[curia.europa.eu](#)

04.10.2014.

ES konkurences tiesībās par dalību kartelī var tikt noteikts naudas sods līdz pat 10% no uzņēmuma, kas iesaistīts pārkāpumā, iepriekšējā gada apgrozījuma. Tā kā ar "uzņēmumu" (angl. – "undertaking") ES tiesībās saprot visu uzņēmumu grupu, 10% sliekšnis var tikt aprēķināts no visas uzņēmumu grupas, ne tikai tā uzņēmuma, kas bijis tieši iesaistīts pārkāpumā, apgrozījuma.

Līdz šim ES tiesa nebija paudusi viedokli par to, kā aprēķināms naudas sods gadījumos, kad pārkāpumā iesaistītais uzņēmums jau pēc pārkāpuma izdarīšanas kļūst par cita uzņēmuma daļu. Tādēļ pastāvēja risks, ka lielai uzņēmumu grupai, iegādājoties mazu uzņēmumu, kas pagātnē pieļāvis konkurences tiesību pārkāpumu, iegādātais uzņēmums var kļūt par subjektu apjomīgam naudas sodam, kas aprēķināts no visas grupas apgrozījuma.

2014. gada 4. septembrī spriedumā lietā T-448/07 (YKK Corp., YKK Holding Europe BV, YKK Stocko Fasteners GmbH pret Komisiju) ES Vispārējā tiesa atrisināja šo neskaidrību. 2007. gadā ES Komisija bija uzlikusi naudas sodu par vienu pārkāpuma periodu YKK Stocko individuāli un par citiem pārkāpuma periodiem - solidāri gan YKK Stocko, gan tiešajam un netiešajam mātes uzņēmumiem YKK Corp un YKK Holding. YKK Stocko individuāli uzliktais naudas sods par periodu, kad tas vēl neietilpa uzņēmumu grupā, bija aprēķināts, ņemot par pamatu visas uzņēmumu grupas apgrozījumu 2006. gadā, tas ir, gadā pirms lēmuma pieņemšanas. Rezultātā YKK Stocko noteiktais sods pārsniedza 50% no YKK Stocko 2006. gada apgrozījuma.

Komisija lietas izskatīšanas gaitā argumentēja, ka, iegādājoties kādu uzņēmumu, pircējs "iegādājas" arī pagātnes konkurences tiesību risku, un pauda uzskatu, ka šādas situācijas risināmas, ietverot pirkuma līgumos noteikumus par to, ka pārdevējs kompensē vēlāk uzliktos naudas sodus.

Tiesa nepiekrīta Komisijas viedoklim un izskaidroja, ka šādos gadījumos par pamatu naudas soda aprēķinam ņemams tiešā pārkāpēja apgrozījums, nevis visas tās grupas apgrozījums, kas uzņēmumu-pārkāpēju vēlāk iegādājusies. Tiesa norādīja, ka Komisijas viedoklis ir pretrunā ar tādiem fundamentāliem konkurences tiesību principiem kā personīgā atbildība, naudas sodu individuālais raksturs un samērīgums.

Lietas ietvaros tiesa norādīja un Komisija atzina, ka gadījumā, ja YKK Stocko nespētu nomaksāt tai individuāli uzlikto naudas sodu, to nevarētu piedzīt no mātes uzņēmumiem, jo mātes uzņēmumi neatbild par pārkāpumiem, ko meitas uzņēmums pieļāvis pirms iegādes.

Spriedums ir interesants, jo arī Latvijas Konkurences likums ietver faktiski identiskus noteikumus par naudas soda aprēķinu, ņemot par pamatu tirgus dalībnieka (kas var ietvert visu uzņēmumu grupu) apgrozījumu. Kopš Konkurences padome sākusī uzlikt naudas sodus ne tikai pārkāpumā tieši iesaistītajiem uzņēmumiem, bet arī to mātes uzņēmumiem, un kļuvusi aktīvāka naudas sodu piedziņa, sagaidāms, ka jautājumi, kas saistīti ar uzņēmumu grupu atbildību un naudas soda aprēķina principiem, būs risināmi arī Latvijā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Šajā numurā:**Tiesu prakse**

- ES tiesa nosaka robežas naudas sodiem, kas saistīti ar iegādātu uzņēmumu pārkāpumiem

Konkurences padomes lēmumi

- Konkurences padomes pilnvaru robežas tirgus dalībnieku apmeklējuma laikā

Citviet

- "Labākās cenas" noteikumi var būt konkurenci kavējoši
- ES Komisijas pētījums par pārtikas mazumtirdzniecību

Biroja jaunumi

- Atgādinājums: Rīta seminārs par informācijas apmaiņas konkurences tiesību riskiem

KONKURENCES PADOMES LĒMUMI

Konkurences padomes pilnvaru robežas tirgus dalībnieku apmeklējuma laikā

competition.lv

23.04.2014.

Konkurences padome uzlikusi naudas sodu EUR 3000 apmērā SIA Sanitex par to, ka tā veļas mazgāšanas līdzekļu tirgus uzraudzības lietas ietvaros atteicās dot pieeju konkrēti SIA Sanitex darbinieku elektroniskā pasta sarakstei par sadarbību ar SIA Maxima Latvija un citiem tirdzniecības tīkliem.

Kā izriet no Konkurences padomes lēmuma, uzņēmumam un iestādei bija atšķirīgi viedokļi par Konkurences likuma 9. panta piektās daļas 3. punkta a. apakšpunkta tvērumu. Minētais apakšpunkts paredz, ka iestādei ir tiesības ierasties pie jebkura tirgus dalībnieka un "pieprasīt dokumentus (arī elektroniskā veidā sagatavotus, komercnoslēpumu saturošus dokumentus), uz vietas iepazīties ar tiem un saņemt šos dokumentus vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apliecinātus šo dokumentu atvasinājumus". SIA Sanitex uzskatīja, ka tirgus uzraudzības lietas ietvaros Konkurences padomei nav tiesību pieprasīt pieeju elektroniskā pasta sarakstei, bet gan būtu jānorāda konkrēti dokumenti, ar kuriem Konkurences padome vēlas iepazīties. Uzņēmums pauda, ka tirgus uzraudzības lietu ietvaros "nav pamata uzskatīt, ka sabiedrības intereses vai labklājība tikusi apdraudēta" un līdz ar to iestādei nav tiesību pieprasīt korespondenci vai pašai iepazīties ar to.

Noprotams, ka SIA Sanitex iebildes izraisīja Konkurences padomes pārstāvju vēlme "pašrocīgi" veikt to interesējošo dokumentu atlasīšanu, kas, uzņēmuma ieskatā, ir darbība, kuru būtu pieļaujams veikt tikai pamatojoties uz tiesneša lēmumu un policijas klātbūtnē. SIA Sanitex arī norādīja, ka informācija uzņēmumā nav grupēta tādā veidā, lai nodrošinātu tūlītēju iespēju iepazīties ar pieprasīto informāciju šķirti no pārējās informācijas, un SIA Sanitex tādejādi bez likumīga pamata varētu atklāt iestādei sadarbības partneru un darbinieku personīgo informāciju, ko aizsargā likums.

Nešķiet, ka tiesas ievērtību varētu izpelnīties SIA Sanitex argumenti par atšķirībām starp pārkāpumu izmeklēšanas un tirgus izpētes lietām, jo Konkurences likuma teksts nenoskaidro procesuālās tiesības, kas iestādei ir vienā un otrā gadījumā. Taču likuma noteikumi noskaidro darbības, kuras var veikt Konkurences padome viena pati, no darbībām, kuras iestāde ir tiesīga veikt, tikai pamatojoties uz tiesneša lēmumu. Var pastāvēt dažādi viedokļi par likuma noteikumu interpretāciju, jo tie formulēti samērā neskaidri (piemēram, tiesības iepazīties ar elektroniskās informācijas sistēmā iekļauto informāciju un veikt elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto ziņu izdrukāšanu un ierakstīšanu elektroniskās informācijas nesējos paredzētas tikai gadījumā, kad saņemts tiesneša lēmums).

Ar interesi sekosim, kāds būs tiesas viedoklis par iestādes pilnvaru procesuālajām robežām. Raugoties no vienkārša e-pasta lietotāja viedokļa, šķiet, nav bez pamata Konkurences padomes arguments, ka SIA Sanitex nebūtu nācies grūti atlasīt darbinieku sūtījumus konkrētu uzņēmumu pārstāvjiem par veļas mazgāšanas līdzekļu tirdzniecības tēmu, tādejādi minimizējot iespēju, ka Konkurences padomei sniegtajā informācijā ietilpst darbinieku personiskā sarakste.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

CITVIET

"Labākās cenas" noteikumi var būt konkurenci kavējoši

Gan ilgtermiņa piegādes līgumos, gan izplatīšanas līgumos nereti tiek iekļauti tā saucamie "labākās cenas" noteikumi. "Labākās cenas" noteikumi (angliski saukti arī par "most favoured nation (MFN) clauses" vai "most favored customer (MFC) clauses") nosaka, ka piegādātājs apņemas pircējam vienmēr nodrošināt labāko cenu, proti, vismaz tikpat labu vai labāku cenu nekā jebkuram citam piegādātāja preces vai pakalpojuma pircējam.

Pēdējos gados MFN noteikumi piesaistījuši konkurences iestāžu uzmanību, jo tie var būt konkurenci kavējoši, it īpaši interneta tirdzniecības kontekstā. ASV par konkurenci kavējošiem tikuši atzīti MFN noteikumi, kas bija ietverti Apple līgumos ar izdevējiem attiecībā uz e-grāmatām, Vācijā par konkurenci kavējošiem atzīti viesnīcu rezervācijas platformas HRS MFN noteikumi. Septembra beigās Apvienotās Karalistes konkurences iestāde publicējusi gala ziņojumu par privāto transporta līdzekļu apdrošināšanas tirgu. Tajā citastarp secināts, ka privāto transporta līdzekļu apdrošināšanas cenu salīdzināšanas vietņu MFN noteikumiem, kas prasa "labākās cenas" ne tikai salīdzinājumā ar paša apdrošinātāja tieši piedāvātajām cenām, bet arī salīdzinājumā ar cenu, ko piedāvā jebkura cita cenas salīdzināšanas vietne, var būt negatīva ietekme uz konkurenci un šādi noteikumi ir aizliegti (vairāk skatīt www.gov.uk). Viesnīcu rezervācijas platformu MFN noteikumus šobrīd izmeklē Ungārijas, Zviedrijas, Francijas, Šveices, Austrijas un Itālijas konkurences iestādes.

Lai gan MFN noteikumi netiek uzskatīti par konkurenci kavējošiem pēc sava mērķa, tomēr tiek uzskatīts, ka pie noteiktiem apstākļiem tie var kaitēt konkurencei, piemēram, palielināt cenu caurspīdīgumu tirgū, liegt tajā ienākt jauniem konkurentiem, veicināt tālākpārdošanas cenu ierobežojumus.

MFN noteikumi nereti tiek iekļauti arī Latvijas uzņēmumu slēgtajos līgumos. Īpaši uzmanīgi par MFN noteikumu ietveršanu līgumos būtu jādomā uzņēmumiem, kuri darbojas augsti koncentrētos tirgos un kuru tirgus daļas pārsniedz 30%.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

ES Komisijas pētījums par pārtikas mazumtirdzniecību

ec.europa.eu

02.10.2014.

Komisija ir publicējusi pētījuma "Modernās mazumtirdzniecības ekonomiskā ietekme uz izvēli un inovācijām ES pārtikas nozarē" ("The economic impact of modern retail on choice and innovation in the EU food sector") galaziņojumu. Pētījums ir ievērojams tā apjoma un pieejas dēļ – pirmo reizi tik liels daudzums mazumtirdzniecības datu analizēts ar ekonometriskām, t.i., kvantitatīvām metodēm.

Pētījumā secināts, ka bažas par mazumtirgotāju varas negatīvo ietekmi uz patērētājiem ir visumā pārspīlētas. Tomēr, komentējot šo secinājumu, Komisija piebilst, kas tas izdarīts maz un vidēji koncentrētos nacionālajos tirgos. Datu trūkuma dēļ nav analizēta piedāvājuma dinamika augsti koncentrētajos Ziemeļvalstu un Baltijas tirgos. Tādēļ pētījuma rezultāti "ne obligāti ir attiecināmi uz šiem tirgiem".

Tomēr ir skaidrs, ka Komisijas attīstītā metode definē standartu turpmākiem pētījumiem, kurus gan tirgus izpētes, gan pārkāpuma lietās veiks nacionālās konkurences iestādes.

Komisija aicina ieinteresētās personas līdz 2015. gada 30. janvārim iesniegt komentārus par šo ziņojumu.

BIROJA JAUNUMI

Atgādinājums: Rīta seminārs par informācijas apmaiņas konkurences tiesību riskiem

Ceturtdien, 16. oktobrī, plkst. 9:30, MONIKA Centrum Hotels, Rīgā, Elizabetes ielā 21, notiks mūsu biroja rīta seminārs „Informācijas apmaiņa un konkurences tiesību riski”, kuru vadīs biroja zvērināti advokāti [Dace Silava-Tomsone](#) un [Uģis Zeltiņš](#).

Dalības maksa: EUR 30 plus PVN. Raidla Lejiņš & Norcous klientiem dalība seminārā bez maksas.

Stākāka informācija un reģistrēšanās semināram [šeit](#).

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS | K. Valdemāra iela 20, Rīga | Tel: +371 67240 689 | [www.rln.lv](#)